

בתי המשפט

תק 000940/07		בית משפט לתביעות קטנות פ"ת	
08/07/2007		כב' השופט (בדימוס) שטרסמן גבריאל	
		בפני	

בעניין:

1. יוסף תרוף – ת.ז. 003776832

2. טובה תרוף – ת.ז. 03874146

התובעים

נגד

איבריה נתיבי אויר ספרדיים – חברה זרה

הנתבעת**פסק דין****התביעה**

1. התובעים עמדו לטוס ארצה ממדריד במטוס של הנתבעת סמוך לחצות הלילה ב-3 ביולי 2006. הטיסה נדחתה והנוסעים שוכנו למשך הלילה בבית מלון וקיבלו ארוחה. בבוקר הודיעו להם שהטיסה תמריא בשעה 10:45 אך זו נתעכבה והם המריאו בשעה 14:00. האיחור כולו הסתכם במעט יותר משלוש עשרה שעות.
2. התובעים כעסו ועל כך הגישו תובענה זו. האיחור – טענו בכתב התביעה – גרם להם "אי נוחות רבה והתרגזויות, דבר שקלקל להם את ההנאה מהטיול בספרד." כמו כן טענו, שהשכימו אותם בשעה 07:00 כדי לצאת לנמל התעופה "בלי להתחשב ב[נוסעים]" והדבר נועד, לדעתם, "להקטין לחברה את התשלום למלון על חשבון אי הנוחות של הנוסעים".
3. במכתבם לנתבעת, שצורף לכתב התביעה, טענו התובעים כי "על פי התקנות, כל נוסע שטיסתו נדחתה בלמעלה מחמש שעות מכל סיבה שאינה כוח עליון, זכאי יהיה לפיצוי הולם" ועל כן תבעו 1,200 אירו.
4. התובעים לא ציינו באלו תקנות מדובר, אך צירפו תצלומים של כתבות באתר האינטרנט של YNET, שם דובר על תקנות "המחייבות את חברות התעופה מהמדינות החברות באיחוד האירופי" (להלן **התקנות**).

ההגנה

5. בכתב הגנתה טענה הנתבעת טענות שונות. בעיקר הסתמכה הנתבעת על חוק התובלה האווירית, תש"ם-1950 (להלן **החוק**), שהחיל בדין הישראלי את אמנת ורשה הדנה באיחוד כללים מסויימים בדבר תובלה אוירית בינלאומית (להלן **האמנה**).
6. סעיף 10 לחוק קובע:

"אחריותו של המוביל, עובדיו וסוכניו לפי חוק זה לנזק, לרבות לנזק שנגרם עקב מותו של נוסע, תבוא במקום אחריותו לפי כל דין אחר, ולא תישמע כל תביעה לפיצוי על אותו נזק שלא על פי חוק זה, תהא עילתה הסכם, עוולה אזרחית או כל עילה אחרת ויהיו התובעים

לפי

אשר יהיו."

7. הנתבעת טענה להלן, שחוסר תום הלב של התובעים בא לביטוי בכך, שבמכתבם לנתבעת תבעו כביכול לפי התקנות ושם נקבו בסכום של 600 אירו לאדם ואילו בכתב התביעה זינק גובה הפיצוי הנתבע ל-10,000 ₪ (בכחמישים אחוז יותר מאשר תבעו במכתבם). הנתבעת לא הכחישה שהטיסה שבה היה על התובעים לטוס נתאחרה בקרוב לארבע-עשרה שעות.
8. העיכוב בטיסה נגרם מתקלות שונות בנמל התעופה של מדריד, לפי האמור בכתב ההגנה וכן עקב כך, שטייסי המטוס עברו את מכסת השעות המותרת והיה צורך להזעיק צוות אחר. הנתבעת טענה, כי נהגה בנוסעים – התובעים ורבים אחרים זולתם – באחריות ובהגנות.
9. בהמשך הסתמכה הנתבעת על סעיף 20 לאמנה, הקובע כי:
- "(1) לא ישא המוביל באחריות אם יוכיח שהוא, משמשיו וסוכניו נקטו בכל האמצעים הדרושים למניעת הנזק או שלא היתה בידיו או בידיהם כל אפשרות לנקוט בהם.
- "(2) בהובלת טובין וכבודה לא ישא המוביל באחריות, אם יוכיח שהנזק נגרם כתוצאה מאשמה בטיסה, בהיגוי כלי הטיס או בניווט וכי מכל שאר הבחינות נקטו הוא, משמשיו וסוכניו בכל האמצעים הדרושים למניעת הנזק."
10. עוד טענה הנתבעת, כי על פי החוזה בינה לבין הנוסעים – הלוא הוא כרטיס הטיסה – רשאי המוביל לשנות את מועדי הטיסה ללא הודעה מוקדמת.
11. לאור האמור לעיל טענה הנתבעת, שהיא פטורה מלפצות את התובעים בשל הוראות החוק, האמנה וכרטיס הטיסה.
12. מעבר לכך הפנתה הנתבעת את בית המשפט לאותן תקנות, שהתובעים הסתמכו עליהן לפי פרסום באתר אינטרנט (סעיפים 23-26 לכתב ההגנה), ומהן עולה, כי מדובר בחקיקה אירופית, שדברי החקיקה שלה חלים על מדינות השוק האירופי המשותף ואין להן תוקף משפטי בישראל.
13. מעבר לכך, ציטטה הנתבעת את התקנה שהתובעים חשבו עליה, מן הסתם, והנוסח שלה דומה לנוסח בחוק ובאמנה, כפי שהובאו לעיל. עוד ציינה, כי התקנה מתייחסת לטיסה שבוטלה ולא לטיסה שנתאחרה.
14. לבסוף טענה הנתבעת, כי סעיף 10 לחוק מונע בית משפט בישראל מלדון בראש נזק שאינו מצוי בחוק ותביעה בגין "אי נוחות והתרגזויות" אינה מצויה כראש נזק בחוק.

הצעות לפשרה

15. בעת הדיון בבית המשפט נתבקשו בעלי הדין להגיב על הצעתו להסכים לפסק דין של פשרה על פי סמכותו בסעיף 79א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984.
16. בעלי הדין הסכימו אך ביקשו להציב לבית המשפט תנאים לגבי סכום הפשרה ובית המשפט דחה את גישתם זו, בסרבו לקבל תנאי של בעלי הדין לפשרה שבדעתו לפסוק.
17. הנתבעת היתה מוכנה לפצות את התובעים לפני משורת הדין ובלא לקבל עצמה אחריות משפטית לחובה לפצות כאמור, באותה מידה שבה פסק בית משפט זה בת.ק. 3263/06 + 3264/06, אדליס וסון נ' איבריה (להלן **התיק הקודם**). בתיק ההוא היה מדובר בנוסעים שנקלעו, שלא בטובתם, בטיסה שהתאחרה בדרך ממדריד לנתב"ג.
18. אכן, גם התובעים היו מוכנים להתפשר, אולם לא בסכום שבית משפט זה פסק בתיק הקודם (300\$ לאיש), אלא כפי שפסק בית משפט השלום בחיפה בת. א. 16343/01 (להלן **התיק החיפני**) (מ-3,500 ₪ ומעלה לכל אחד מעשרות התובעים שם). ערעורה של איבריה על פסק הדין ההוא נדחה בע"א 1346/05 ביום 9.4.2006 (להלן **ערעור חיפה או פרשת חיפה**).

דיון בטענות הצדדים

19. בית משפט זה חזר ובדק לא רק את מכלול טענותיהם של בעלי הדין אלא גם את המצב המשפטי הרווח היום בנושא זה של איחור בטיסות.
20. **ראשית** דבר, בית המשפט דוחה כליל את טענת התובעים, שביקשו להשתית את גובה הסכום שתבעו על התקנות האירופיות הנ"ל.
21. תקנות אלו הן בבחינת דין זר שעל התובעים המסתמכים עליו היה להוכיחו בבית משפט ישראלי. התובעים לא הציגו לבית המשפט את התקנות, כלומר לא הוכיחו דבר לגביהן ורק מסיבה זו דין תביעתם להידחות ככל שהיא מסתמכת עליהן.
22. **שנית**, גישתם של בעלי הדין לא היתה מקובלת על בית המשפט בכל הנוגע לפסק דין של פשרה לפי סעיף 79א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, שכן אין מדובר בפיזור בין הצדדים אלא בפסיקה של בית המשפט לפי שיקול דעתו העצמאי. לו טענו בעלי הדין שהם רואים בגובה הפיצוי בשני פסקי הדין רף – תחתון או עליון – לנכונותם להתפשר, כי אז היה בית משפט זה חופשי לפסוק לפי שיקול דעתו. ברם עמדתם הנוקשה של בעלי הדין היתה בבחינת תכתיב לבית המשפט, שכן הם לא היו מוכנים להתפשר כלל אלא הסכימו רק למקסימום (התובעים, לפי פסק הדין בחיפה) או למינימום (הנתבעת, לפי פסק דינו של בית משפט זה בתיק הקודם) ולא לשום סכום אחר ביניהם.
23. **שלישית**, הנתבעת טענה ליחוד העילה הקבוע בסעיף 10 לחוק, המוציא מכלל שיקול דעתו של בית משפט זה פיצוי בגין כל נזק שאינו נובע ישירות מהוראות האמנה. בעניין זה הדין אינו עם הנתבעת.
24. קודם כל, בית המשפט שפסק בערעור חיפה קבע, שיחוד העילה אינו מתקיים בנדון ואם הולכים בעקבותיו, אין פועלים כדין.
25. בעניין זה נשתנתה ההלכה במהלך השנים. עוד בשנת 1996 פסקה כב' השופטת ורדה אלשיך בבית המשפט המחוזי בתל אביב (בר"ע 11372/95 רשות שדות התעופה נ' עלאא אמארה,

- נתיבי האויר התורכיים ואל על בע"מ; לא פורסם), כי סעיף 10 לחוק אינו מאפשר לפצות נוסע בראש נזק שאינו על פי אותו חוק.
26. רמז לגישה שונה בנדון אפשר למצוא בת. א. 2267/98 בש"א 103233/98 ויסולי ואח' נ' חברת T.W.A. מפי כב' השופט מודריק בבית המשפט המחוזי בתל אביב.
27. אולם הדברים נאמרו במפורש מאז במקרים לא מעטים. במיוחד הוגדרו הדברים באופן חד-משמעי ביותר בבג"ץ 1661/05 ואח' המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל (להלן **פרשת ההתנתקות**).
28. פסק דין זה דן בפיצוי לתושבי הישובים שפזנו בשנת 2005 מרצועת עזה והתייחס ישירות להסדר הפיצויים כפי שנקבע בחוק ישום תכנית ההתנתקות, תשס"ה-2005. בית המשפט קבע, שיחוד העילה שנקבע באותו חוק אינו חוקתי ובית משפט זה אינו רואה כל סיבה שלא ללכת בעקבותיו גם לגבי יחוד העילה בחוק התובלה האווירית.
29. בערעור חיפה פסק בית המשפט המחוזי, שיחוד העילה אינו חל על התובעים לפי סעיף 10 החוק, משום שפרשנותה של הנתבעת לא היתה נכונה לגביה וכי האמנה מאפשרת פיצוי בגין עגמת נפש עבור נזק שנגרם מחמת איחור.
30. בענייננו מגיע בית המשפט לאותה תוצאה אך לא בהסתמך על "נזק שנגרם מחמת איחור".
31. אלא על סמך פסק דינו של בית המשפט העליון בפרשת ההתנתקות, שקבע כי יחוד העילה אינו חוקתי.
32. לפיכך פוסק בית המשפט שמי שנגרמו לו נזקים שונים מאלה הקבועים בחוק זה, רשאי גם רשאי לתבוע פיצוי לפי כל חוק אחר (במקרה זה תביעה חוזית או תביעה נזיקית).
33. **רביעית**, ההבדל בין התיק החיפני לבין הפרשה שבה אנו דנים אינו רק בהפרש חמש השנים בין מקרה למקרה, גם לא בכך שהמקרה האחד אירע בנתב"ג והשני במדריד. ההבדל הגדול מתבטא בעובדות נשוא התובענה, שהתובעים לא הסתירו אותן כלל: בתיק החיפני נגרם לרוב התובעים שם נזק ממשי כלשהו, שאותו הוכיחו בבית המשפט.
34. בפרשה שבה אנו דנים לא הוכיחו התובעים כל נזק ממשי. הם טענו בפה מלא שתביעתם מבוססת על "אי נוחות והתרגזויות" שנגרמו להם עקב האיחור אך לא טענו לשום נזק ממוני.
35. בית המשפט מזדהה עם טענת הנתבעת, כי אכן גילו התובעים חמדנות של ממש בתביעה זו, שהרי לאמיתו של דבר לא נגרם להם נזק כלל. טענתם ש"השכימו אותם בשעה 07:00 כדי לצאת לנמל התעופה בלי להתחשב" בהם רק מפני שהנתבעת ביקשה "להקטין [לעצמה] את התשלום למלון על חשבון אי הנוחות של הנוסעים" היא – לדעת בית משפט זה – טענה המגלה עזות מצח שלא הוכחה אף על ידי בדל של ראיה.
36. אמנם, ראש הנזק של עגמת נפש קיים בדין ומן הסתם יש לפסוק על פיו הוצאות. אלא שגובה הסכום שבית משפט יפסוק בראש הנזק של עגמת נפש חייב לעמוד ביחס סביר לנזק שנגרם. מן המפורסמות שאינן צריכות ראיה, שלא ימצאו בישראל אלא קומץ בני אדם, שלא יתרגזו לפחות פעם ביום בשל אמרה, מעשה או מחדל של הזולת. לו פתחו בתי המשפט את שעריהם לפני כל

"המתרגזים" במדינה והניחו להם לתבוע על ימין ועל שמאל, אפשר היה לסגור את יתר התיקים מכאן ועד הודעה חדשה. הכל מתרגזים בלא לתת את דעתם לטיבו של המעשה המרגיז או למשקלו בחיי היום יום. לא בכדי חוקק המחוקק – עוד לפני שקמה המדינה – את סעיף 4 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], שאינו מותיר על כנה עילת תביעה בשל מעשה של מה בכך (המקביל להגנת זוטי דברים בחוק העונשין, תשל"ז-1977).

37. **חמישית**, אין כל בסיס לתביעת התובעים לשפוטם בסכום המופרז והבלתי סביר של 10,000 ₪, כפי שתבעו.

38. בתיק הקודם פסק בית משפט זה \$300 לכל תובע וזאת לאחר שקבע כי הנתבעת התרשלה.

39. בתובענה זו לא טענו התובעים כלל טענת התרשלות כלפי הנתבעת. ראש הנזק של "עגמת נפש והתרגזות" היה ראש הנזק היחיד שבגינן תבעו לפצותם.

40. שיעור הפיצוי בגין נזק לא ממוני נתון לשיקול דעתו הבלעדי של בית המשפט. כאשר בית משפט פוסק בראש נזק זה עליו להבטיח, ש"צריך הפיצוי בגין הנזק הלא ממוני לעמוד במבחני הסיבתיות והצפיות" (ע"א 348/79 כפי שהובא בע"א 611/89 דרוקר בע"מ נ' נחמיאס ואח', פ"ד מו, 2, 60).

התוצאה

41. לאור כל האמור לעיל פוסק בית המשפט במקובץ, שהנתבעת תשלם לכל אחד מן התובעים \$150 בשוויים בש"ח לפי השער היציג ביום התשלום.

42. סכום זה ישא ריבית כדין והצמדה מיום 3.7.2006 ועד לתשלום המלא בפועל.

43. בהתחשב בעובדות שבית המשפט הרחיב בהן, ובכך שהנתבעת היתה מוכנה לפצות את התובעים מלכתחילה אך הם סרבו להצעה, ישא כל צד בהוצאותיו.

המזכירות תשלח מיד בדואר רשום את פסק הדין לכל הצדדים לפי כתובותיהם הרשומות בכתבי בי דין.

ניתן היום כ"ב בתמוז תשס"ז, 8 ביולי 2007, בלשכה, בהיעדר הצדדים.

ג. שטרסמן
שופט (בדימוס)

סיגי - ק